

**Pracovní postupy,
metodika základních úkonů
pečovatelské služby DIANA TŘEBÍČ, o.p.s.**

- 1. Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu**

Tyto úkony se provádějí v domácnosti klienta. Činnost zahrnuje:

Pomoc a podpora při podávání jídla a pití

Nakrájení stravy na sousta, mletí nebo mixování stravy, ohřátí stravy na sporáku nebo v mikrovlnné troubě. Pomoc klientovi při konzumaci jídla. Uvaření nápoje. Nalítí nápoje do hrnečku nebo sklenice, případné přihřátí na sporáku nebo v mikrovlnné troubě, dochucení podle přání klienta.

Pomoc při oblékání a svlékání včetně pomůcek

Nachystání oblečení, oblékání a svlékání oděvu, přidržení oděvu při oblékání, zapínání a rozepínání knoflíků, háčků a zipů, obouvání a zavazování obuvi, nasazování a upínání protéz, kýlních pásů.

Pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru

Doprovod klienta po bytě nebo domě formou přímého doprovodu (klient se pracovníka drží) nebo nepřímého doprovodu (pracovník pokyny směřuje klienta, otevírá a zavírá dveře).

Pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík

U částečně pohyblivého klienta - pomoc při zvedání, přistavení vozíku, přidržení při přisedání na vozík.

U nepohyblivého klienta - obrácení v posteli, přemístění na kraj postele, posazení v posteli, vhodné za pomoci druhé osoby (rodinného příslušníka nebo druhého pracovníka) či zvedáku.

Podrobněji jsou postupy popsány v metodice Manipulace s nepohyblivým člověkem.

Postel klienta by měla být dostatečně vysoká nebo polohovací, vybavená hrazdičkou, přístupná ze tří stran. Nejsou-li pro poskytnutí tohoto úkonu vytvořeny vhodné podmínky, pracovník to klientovi doporučí.

2. Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu

Tyto úkony se provádějí v domácnosti klienta. Činnost zahrnuje:

Pomoc při úkonech osobní hygieny

Jsou použity klientovy vlastní hygienické potřeby, žínka, ručníky, hřebeny a nůžky na nehty. Pracovník se na provedení hygienického úkonu s klientem domlouvá, kde a jak bude realizován (koupelna, jiný pokoj, v případě potřeby klienta do koupelny doprovodí).

Běžné úkony osobní hygieny - běžná hygiena ranní, večerní.

Celková koupel v koupelně - napuštění vany, podpora klientovi při vstupu a výstupu do/z vany či sprchového koutu, pomoc při osprchování (na přání klienta včetně mytí vlasů) a osušení klienta, vypuštění vany. Pečovatelka je povinna dohlédnout na bezpečnost osob (nebezpečí uklouznutí apod.) Po ukončení hygienického úkonu se pracovník s klientem domluví, zda a v jakém rozsahu má uklidit koupelnu.

Celková koupel na lůžku - podle domluvy s klientem příprava hygienických potřeb, napuštění vody do lavorku, omytí klienta žínkou, osušení klienta. Nafukovací vanu je možno využít pouze tehdy, má-li klient polohovací lůžko s pevnou matrací. Po ukončení hygienického úkonu se pracovník s klientem domluví, zda a v jakém rozsahu má hygienické pomůcky uklidit. V případě použití nafukovací vany je po vyprázdnění vody vana vysušena dosucha a použit dezinfekční přípravek, následně je vypuštěn vzduch a vana uložena do přepravního kbelíku.

Pomoc při základní péči o vlasy a nehty

Základní péče o vlasy zahrnuje umytí, vysušení a učešání vlasů za použití hřebenu a fénu klienta. Pracovnice může odmítnout použít klientův fén, pokud je poškozený a byl by tak ohrožen její život nebo zdraví. Neprovedený výkon se pak klientovi neúčtuje.

Základní péče o nehty zahrnuje ostříhání nehtů nástroji klienta. Nástroje musí zaručovat kvalitní a bezpečné provedení úkonu. Úkon může být odmítnut, pokud je třeba odborný zásah (školené pedikérky nebo lékaře).

Pomoc při použití WC

Pomoc při svlečení kalhot a prádla, odstranění pleny nebo plenkových kalhot, přidržení klienta při usedání na WC či toaletní křeslo, pomoc

po vykonané potřebě, při vstávání, vložení pleny nebo nasazení plenkových kalhotek, obléčení prádla a kalhot.

U použití toaletního křesla vynesení, příp. umytí nádoby. Úkon provádí pracovník v ochranných rukavicích.

3. Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy

Dovoz nebo donáška jídla

Úkon je realizován pouze za předpokladu možnosti vyzvednutí oběda v místě bydliště klienta.

Pomoc při přípravě jídla a pití

Úkon se provádí v domácnosti klienta. Klient si připravuje jídlo a pití sám z vlastních surovin. Pracovník asistuje a vypomáhá při činnostech, které klient sám nezvládá.

Příprava a podání jídla a pití

Úkon se provádí v domácnosti klienta.

Jídlo je připravené (dovezené nebo od rodiny) - otevření jídonosiče, přendání jídla z jídonosiče na talíř, ohřátí stravy na sporáku nebo v mikrovlnné troubě.

Příprava jídla - pracovník chystá jídlo z klientových surovin za použití jeho nádobí a zařízení. Servíruje jídlo klientovi.

4. Pomoc při zajištění chodu domácnosti

Tyto úkony se provádějí v domácnosti klienta nebo v místě jeho bydliště. Činnost zahrnuje:

Běžný úklid a údržba domácnosti

Vysávání, zametání, vytírání na mokro, utírání prachu, vysávání čalouněného nábytku, vyklepání předložek, ometení pavučin, umytí, utření a úklid nádobí, otření pracovní desky a dveří kuchyňské linky, umytí dřezu, vynesení odpadků, umytí WC, umyvadla, vany, sprchového koutu, otření obkladů v okolí umyvadel a za sporákem, zalévání květin.

Údržba domácích spotřebičů

Základní péče o domácí spotřebiče - umytí sporáku, mikrovlnné trouby, varné konvice, pračky, odmrazení a omytí chladničky a mrazničky, výměna sáčků ve vysavači.

Všechny úkony, které pracovník provádí, musí být v souladu s bezpečnostními zásadami. Pracovníci nejsou oprávněni provádět

jakékoli jiné odborné zásahy do spotřebičů a jejich opravy. Na případné závady, které zjistí, jsou povinni upozornit klienta. V případě, že se jedná o závadu závažnou s možností ohrožení zdraví či života, je o upozornění klienta na stav věci proveden zápis do „Mimořádných situací“.

Pomoc při zajištění velkého úklidu domácnosti

Pouze velký úklid sezónního charakteru, tj. úkony běžného úklidu rozšířené o mytí a leštění nábytku a dveří, mytí radiátorů, vysmýčení stěn a stropů, otření prachu na skříních, umytí osvětlovacích těles, úklid ve skříních, omytí dekoračních předmětů, osprchování květin, úklid ve skříních kuchyňské linky a ve spížních skříních, omytí obkladů v kuchyni a na sociálních zařízeních, sundávání a věšení záclon a závěsů, mytí oken, úklid společných prostor.

Vyžaduje-li klient výkon, který je pro personál rizikový (např. lezení do výšek), může personál PS odmítnout výkon provést. Neprovedený výkon se pak klientovi neúčtuje.

V případě úklidu po malířských a stavebních pracích jsou klientovy předány kontakty na komerční úklidové služby.

Donáška vody

Úkon je poskytován pouze v případě náhradního zásobování vodou z důvodu havárie dodávky vody. Používají se výhradně čisté nádoby o takovém obsahu, aby zátěž nepřekročila 15 kg (s dostupností zdroje do 200 m) a 10 kg, pokud je zdroj ve větší vzdálenosti, max. však 500 m. Klientovi je doneseno jen nezbytné množství vody pro pokrytí potřeb vaření, opláchnutí nádobí, základní hygieny a splachování WC.

Topení v kamnech včetně donášky topiva, údržba topných zařízení

Donáška uhlí a dříví do bytu klienta, nikoli skládání uhlí a sekání dříví. Před topením v kamnech musí být pracovník důkladně seznámen s jejich obsluhou. Údržbou topných zařízení je myšleno základní očištění povrchu, vymetení a vynesení popela. Nádoba na popel musí být kovová a dostatečně velká. Úklid okolo kamen je účtován jako běžný úklid.

Nákupy a pochůzky

Způsob zajišťování nákupů a pochůzek je stanoven v osobním plánu klienta:

Nákupy - klient předá pracovníkovi předem finanční hotovost na nákup spolu se seznamem nákupu a domluví se také na času a způsobu předání nákupu. Finanční hotovost pracovník zaznamená do sešitu

nákupů a nechá podepsat uživateli. Vyúčtování nákupu je provedeno ihned při předání nákupu včetně předání účtenek uživateli. Uživatel vyúčtování podepíše opět do sešitu nákupů.

V případě, že je nákup prováděn pro klienta, kterému disponuje s financemi obec - jako ustanovený opatrovník, vyúčtování se provádí jedenkrát měsíčně po dohodě se sociální pracovníci příslušného obecního úřadu. Pracovník podepisuje dokument o Hmotné odpovědnosti za svěřené finance, který vydává sociální odbor příslušného úřadu.

Nelze požadovat po pracovnících, aby disponovali platební kartou klienta. Do doby provedení úkonu je započítána cesta do obchodu, doba nákupu, cesta ke klientovi, předání nákupu a vyúčtování. V případě, že během jedné cesty je nakupováno více klientům, je každému úkon účtován, jako by byl prováděn jednotlivě.

Malý nákup - základních potravin, do 7 položek, v jednom obchodě, trvá max. 30 min.

Velký nákup - nad 7 položek nebo 2 a více obchodů, nákup ošacení a nezbytného vybavení domácnosti, pouze předměty drobného charakteru, jež pracovník bez problémů unese. Na požádání klienta lze i s dojížděnkou do vzdálenějšího obchodu, náklady za cestu jsou pak započítány do vyúčtování.

Zajištění a donáška léků, drobné nutné pochůzky - vyzvednutí receptu u lékaře, léků v lékárně nebo prodejně zdravotních potřeb, platby na poště a v bankách, vyřizování klientových záležitostí na úřadech.

Do doby provedení úkonu je započítána cesta na místo určení, doba jednání nebo čekání a cesta ke klientovi, pokud se k němu vrací. V případě, že během jedné pochůzky jsou vyřizovány záležitosti více klientů, je každému úkon účtován, jako by byl prováděn jednotlivě. Klient si předem domluví cíl a dobu pochůzky. Cíl musí být v místě bydliště klienta, výjimečně i mimo bydliště, pouze však v místě působnosti poskytovatele.

Praní a žehlení ložního a osobního prádla

Prádlo je práno v domácnosti klienta za použití jeho zařízení, přístrojů a prostředků. Roztřídění prádla, vložení do pračky, pověšení prádla, sběr suchého prádla, žehlení, skládání a uložení do skříně.

Protože naše společnost nedisponuje střediskem hygieny a prádelnou, je praní a žehlení účtováno jako položka běžný úklid v časově sazbě. V případě, že klient nevlastní pračku, je praní prádla zajištěno u komerční služby a úkon je účtován jako pochůzka.

5. Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím

Doprovod dospělých k lékaři, do školského zařízení, zaměstnání, při vyřizování úředních záležitostí, doprovod na nákup.

Tyto úkony se provádějí v místě bydliště klienta, výjimečně i mimo bydliště, pouze však v místě působnosti poskytovatele. Klienti by měli být připraveni na cestu na dohodnutý čas, v případě potřeby je jim poskytnuta pomoc při oblékání. V případě jakékoliv změny jejich rozhodnutí je třeba změnu osobně nebo telefonicky nahlásit personálu pečovatelské služby.